

GPP nr. 45 Oradea
Ed. Floare Bernad

Educație și comunicare prin teatru **Simpozion international**

rezumat

Farmecul copilăriei se desfășoară, până la un moment dat, între lumi paralele: una reală și alta imaginară. În cea imaginară totul este posibil. Datoria noastră este să nu distrugem cu bună știință această lume frumoasă, ci să prelungim farmecul, candoarea și nevinovăția copilăriei.

Am ales această modalitate (teatru) pentru a face, într-un mod plăcut, cunoscută copiilor literatura destinată lor, pentru a descifra cu ei tainele limbii române, frumusețea ei; prin teatru copiii își însușesc vorbirea corectă, fluentă, nuanțată, expresivă și completează textul cu experiențe proprii.

Teatrul implică activități didactice integrate (ed. limbajului, act. practice, ed. muzicală, ed. pentru societate e.t.c.) cât și activități didactice interactive. Aici aș menționa serbările interactive care s-au bucurat de un real succes în unitatea noastră.

Activitățile de acest gen oferă posibilitatea aprofundării comunicării, posibilitatea de a găsi cele mai potrivite modalități de stimulare a comunicării orale, a expresivității și creativității.

Educație și comunicare prin teatru

Farmecul copilăriei se desfășoară ,până la un punct, între lumi paralele:una reală și alta imaginară,în care totul este posibil.

Ce-i cu Moș Crăciun ori cu Iepurașul de Paști? Dar cu Cioara care-i ia copilului dintele de lapte și i-l dă pe cel de oțel? Ei fac parte din mirifica lume țesută din poveste, din ireal și real, iar noi nu facem altceva decât să aducem un fragment din lumea basmelor, din atmosfera fantastică a miturilor din jurul puiului de om,folosindu-ne de aceste”delicioase minciunile”,cum îmi place mie să le spun.

Iar dacă a venit timpul înțelegerii,este datoria noastră să nu distrugem, cu bună știință, această lume frumoasă ,ci să prelungim nevinovăția și farmecul copilăriei.Nu vom putea măsura niciodată puterea de balsam pentru copii a minunatelor povești ale lui Creangă, Ispirescu, Andersen,frății Grimm,a colindelor ascultate în taină în vremurile trecute, a obiceiurilor și tradițiilor românești de o inestimabilă valoare artistică.

Copilul, întâmpinat de prospețimea trăirilor estetice, se apropie de un personaj sau altul din basm ori poveste, învață și apoi se joacă,atribuindu-și titluri de noblețe, capabile să întrețină efortul de învățare. Experiența mea de 35 de ani pusă în slujba copilului, mi-a certificat influența benefică a literaturii pentru copii asupra tonusului psihic pozitiv în reușita oricărei activități umane.

EDUCATION AND COMUNICATION BY THEATRE

”Let the dream of childe”this is a motto that a would to become impulsion for breeding pre-school tought this form of actiivity , because the education can not be complete withiuth the artistics and estetics influencies. Puppet show has an importand practice feat.It is a means od education by which one easily acts,in play,direct and at the same tine,with affective life of a childe. Her efficiency can be explained by his symbol character,story aspect of the play to

corespond symbolical thinking,of a create child.

Puppet show exerts a strong influence enhance self of a preschool child. The most important element is a doll, an object that receives life blighted by a puppet man. Its dynamic movements provide vitality. Between her and the child stabilize an account confidence facile. In front of child he feels free, he is not embarrassed anymore, timidity disappears. Attitude modulus of a doll, what she is doing and what she represents, she has a persuasion on a child, he is ready to identify with her. The doll is the ideal connection between educator and child.

We never can beat the power of baslam for children of a wonderful event story. A child, greet freshness estetical life, draws near a character or other of fairy-tale or story, nobility assigning title, able support learning effort. The 35 years experience of work in employment child he certified me the beneficial influence a literature for children on positive psychic tonus to succeed any activity human.

Programul distractiv din grădiniță ,prin multitudinea de forme și posibilități de realizare, influențează refacerea energiei nervoase prin ceea ce numim „odihnă plăcută”;este un foarte bun prilej de afirmare și verificare a aptitudinilor copiilor și contribuie la încheierea colectivului.

În acest program, un loc aparte îl ocupă teatrul, sub diferite forme: de masă, cu păpuși pe deget, cu păpuși pe mână, pe băț saucele mănuite de sfori de către păpușar.

„ Lăsați visele copilăriei” este un motto care aș vrea să devină un îndemn pentru toți cei care sunt chemați să educe preșcolarii prin această formă de activitate, deoarece educația nu se poate desăvârși fără influențele artistico- estetice.

Teatrul de păpuși are o deosebită importanță practică (privind atât din punct de vedere pedagogic cât și psihologic). Este un mijloc de educație prin care se acționează cu ușurință ,în joacă, direct și, în același timp, puternic asupra vieții afective a copilului. Eficiența sa poate fi explicată prin caracterul său simbolic, aspectul de poveste al acțiunii piesei corespunzând gândirii simbolice, crearea a copilului.

Teatrul de păpuși exercită o puternică influență asupra dezvoltării personalității copilului preșcolar. Elementul cel mai important este păpușa, un obiect ce capătă viață când este mănuită de actor. Mișcările dinamice ale acestuia îi dă vitalitate. Această păpușă este înrudită cu cea mai cunoscută și dragă jucărie a copilului. Așadar, între ea și copil se stabilește ușor un raport de încredere. În fața ei copilul se simte liber, inhibițiile, timiditate dispar, nu mai este stingher. Dimpotrivă, este oricând gata să se identifice cu ea. Modul de comportare al păpușii, ceea ce spune și ce reprezintă ea are o mare putere de convingere asupra copilului. De aceea păpușa este considerată un mijlocitor ideal între educator și copil.

„Cum se explică faptul că cei mici vorbesc mai liber și cu mai multă siguranță atunci când au interlocutor o păpușă pe mână, decât atunci când se adresează adulților și tovarășilor de joacă? Înainte de a se juca cu alți copii și înainte de a putea vorbi cu adulții, copilul se joacă cu păpuși-păpușa de cauciuc a avut-o lângă el din leagăn. S-a obișnuit cu ea și îi vine ușor să se identifice cu ea. Starea de „ca și când” –explică atitudinea față de joc a copilului; când joacă pe Scufița Roșie trebuie să răspundă mamei ca și când ar vorbi însăși Scufița Roșie.”

Ce caracteristici are o păpușă-actor? Ea trebuie să fie ușor de mânuit, confecționată cu multă ingeniozitate; ceea ce-i dă expresivitate este capul, subliniind trăsăturile joviale, însușirile sale fundamentale fiind optimismul, curajul și seninătatea. Ea trebuie să aducă întotdeauna o notă veselă, glumeață.

Teatrul de păpuși din grădiniță are particularități ce îl deosebesc de teatrul pus la dispoziția marelui public, și anume:

- colectivul de spectatori este constant
- programul zilnic ne face să devenim familiari, copiii capătă încredere în educator, iar acesta din urmă le poate cunoaște defectele lor
- se poate stabili un contact mai intim între scenă și spectatori
- în timpul spectacolului putem da răspunsuri copiilor, fără a ne abate de la subiect, astfel ca ei să creadă că au avut propria contribuție la bunul mers al jocului
- Avem posibilitatea de a selecta piesele după vârsta copiilor, după nivelul de cunoștințe al colectivului; același joc nu îi satisface în aceeași măsură pe copiii de vârste diferite
- piesa prezentată corespunde maturității lor psihice
- putem să alegem corect o anumită formă de spectacol pentru copiii mai mici sau mai mari
- reprezentările pot fi: pe scena tradițională (cortina se ridică iar copiii sunt doar spectatori), scenetă cu o păpușă mânuită de păpușar, care poate sta chiar în mijlocul copiilor ori poate fi mânuită la marginea mesei; în acest caz, copiii participă efectiv la joc
- putem avea în vedere durata jocului, pentru a nu-i obosi pe copii
- pentru copiii mici selectăm jocul mai simplu și mai ușor de înțeles
- observarea copiilor pe parcursul spectacolului ne oferă nouă, educatoarelor, posibilitatea de a aprecia faptul că ei au înțeles sau nu conținutul, mesajul textului
- micii spectatori nu sunt pasivi, ci sunt implicați în joc, uneori îndeplinind unele sarcini sau roluri
- spectacolul de teatru din grădiniță se bazează pe lucruri cunoscute de copii, este legat de experiențele sale anterioare; limbajul și reprezentările sunt clare pentru a putea fi receptate cu adevărat de către copii
- înainte de spectacol, li se oferă copiilor noi cunoștințe iar sceslea pot fi completate într-o manieră plăcută, prin teatru
- Prin conținutul fragmentelor, poveștilor, scenetelor, teatrul de păpuși are un aport substanțial în dezvoltarea personalității copilului:
 - prezentând fapte pozitive și negative- oferă copiilor multiple posibilități de a rezolva problemele lor
 - pe cei mai mari, păpușa îi poate îndemna să aducă justificare unui anumit comportament, să-l judece ori să mărturisească varianta adevărată
 - însușirea deprinderilor de comportare și adaptarea la situații noi se produce mai ușor și mai rapid prin intermediul păpușii
 - jocul- dramatizarea din grădiniță oferă copiilor prilejul de a realiza practicarea regulii, la această vârstă copiii nu înțeleg necesitatea comportamentului două reguli, ei și le însușesc doar prin imitare, prin exemplu; întâlnim în aceste dramatizări personaje : politicoase, harnice, prietenoase, afectuoase e.t.c.
 - aceste secvențe îi pun pe participanți să execute efectiv astfel de acte (politețe, bunăta...), contribuind la interiorizarea acestor comportamente.

De aceea, în activitatea de la clasă am căutat să stimulez preșcolarii să transpună poveștile, basmele, poeziile pe roluri sau filmele în planul jocului și le-am pus la dispoziție păpuși ce întruchipează eroi ai basmelor îndrăgite, animale, jucării confecționate prin aportul copiilor și alte obiecte de recuzită: căsuță, copaci, flori soare, norișori e.t.c.

Bazându-mă pe predilecția copiilor mici pentru joc și pe bucuria reîntâlnirii cu eroii dragi, am introdus și folosit în activitățile din grădiniță spectacolul de teatru, chiar și prin prezența unei singure păpuși, în diferite etape:

- introducerea în activitate
- povestirea unei întâmplări de către păpușă
- jocuri didactice sub formă de teatru de păpuși
- serbările copiilor, alte evenimente importante

Apreciind aportul teatrului la dezvoltarea armonioasă a copiilor, le-am trezit copiilor dorința de a învăța și ei să mânuiască păpușile. Atunci când este mânăuită de ei, păpușa, care acționează ca un simbol, le dă posibilitatea să-și dezvolte musculatura fină a mâinilor, capacitatea de coordonare în plan motric, să dea frâu liber fanteziei, creativității. Jocuri precum "Pe scenă", "La spectacol", "Micii actori" –au un important rol în dezvoltarea planului perceptiv, al activării reprezentărilor. Este solicitată și antrenată forța fizică, vigoarea, suplețea și rapiditatea, cât și coordonarea, echilibrul, orientarea spațială, abilitatea în folosirea diferitelor părți ale corpului. În același timp, jocul cu păpușa solicită coordonarea: oculo-motorie, audio- motorie, sensibilitatea cutanată, presiune, tact.

Apreciez ca un fapt pozitiv în noul curriculum, că lasă educatoarei o largă posibilitate de a aplica original, creator, raportat la specificul local și condițiile grădiniței; s-a renunțat la conținuturile seci în favoarea celor plăcute, îndrăgite de copii, cu o bogată încărcătură emoțională. Astfel, aceste spectacole îmbogățesc viața sufletească a copiilor, umplu atmosfera grădiniței de bucurie și veselie, dau un colorit viu afectivității preșcolarului; ele sunt un veritabil exercițiu pentru copii de a-și exersa vorbirea, a-și activa vocabularul, de a-l îmbogăți într-un mod plăcut; în aceste ocazii copiii își perfecționează exprimarea care devine mai fluidă, mai nuanțată și fără rețineri.

Conștientă de menirea dascălului care, în grădiniță pune temelia formării armonioase a personalității copilului, am oferit preșcolarilor un model de exprimare literară, încercând să contracarez prin felul meu de a vorbi influența familiei, a grupului de prieteni, a străzii. Am profitat de rolul meu de modelator și moderator, pe care copiii o imită și dincolo de zidurile grădiniței.

Am întotdeauna în vedere legătura vie dintre acțiune și cuvânt, educatoarei revenindu-i sarcina de a valorifica specificul atașamentului pentru concret în vederea stimulării tuturor proceselor de interiorizare a acțiunii prin limbaj; astfel, prin expresia ei directă, plastică și sugestivă, literatura va exercita o înrâurire enormă asupra gândirii copilului (gândirea concretă a copilului este încă dominantă iar puțința conceptualizării este încă o perspectivă îndepărtată).

Consider că cea mai potrivită intermediară între micii ascultători ori „actori” și acest imens „material de viață artistic” realizat este educatoarea care, prin pregătirea ei profesională poate dobândi rezultate minunate în dezvoltarea intelectuală, morală, estetică, pentru pace, pentru societate e.t.c. Vin aici cu precizarea că, demult, când eram elevă la Liceul Pedagogic, unul din opționale era Teatrul de păpuși și era susținut de către actorii Teatrului Arcadia. Atunci am deprins tainele confecționării păpușilor pe băț,

păpușilor pe mână, a teatrului de masă, a teatrului de umbre, a regizării unui spectacol, a prelucrării textului piesei. Cu mentorul meu de atunci păstrez o frumoasă colaborare. Deși este pensionar, nu ezită să fie în mijlocul nostru la diferite evenimente. De mulți ani, dânsul este și cel mai original Moș Crăciun.

Cunoașterea literaturii dă posibilitatea educatoarei să selecteze, cu pricepere, elementul util, să clarifice sensul moral, să reliefeze intențiile autorului, să comunice nuanțele cele mai fine ale stilului; din cuvântul spus pe tonul potrivit, prin mimica și gestica adecvate rezultă arta sa de a adapta când împrejurările o cer - conținutul textului pentru a-și asigura succesul educativ.

Pentru a putea utiliza literatura pentru copii în spectacolele de teatru cu rezultate optime este necesar ca educatoarea să cunoască caracteristicile acestei specii, baza reală a unui basm, de exemplu, originea și semnificația elementelor fantastice, personajele și caracterele lor, cât și rolul compoziției și al limbii basmelor, ca mijloc de exprimare a conținutului de idei. Când ne preocupă paleta largă a literaturii pentru copii, ne gândim întotdeauna la ceea ce se poate dobândi maximal la această vârstă prin contactul copiilor cu expresia literară, pe temeiul caracteristicilor definitorii ale acestei etape din viața copilului și în perspectivă. Este unanim acceptat că factorii culturali exercită o influență considerabilă în formarea personalității copilului.

Prin modul în care se organizează și desfășoară activitățile distractive, se realizează principalul obiectiv, de a dezvălui copiilor frumusețile limbii, muzicalitatea ei. Sensibilizarea preșcolărilor la aceste calități ale limbii române constituie o premisă pentru o viitoare receptare mai profundă a literaturii. Din cerințele actuale ale societății românești decurge necesitatea de a îmbogăți cât mai mult experiența copiilor cu materiale diverse, persoane; de a-i încuraja prin stimuli vizuali, auditivi, olfactivi, tactili cât mai diferiți, de a-i încuraja să-și exercite capacitatea motorie, să vorbească, să cânte să asculte să aștepte.

Într-un colectiv de copii, intimitatea se poate crea printr-o trăire comună a veseliei. Un spectacol bine făcut produce bună dispoziție, îi stimulează să povestească, să converseze, să comunice. La repetiții ei își exersează exprimarea clară, narativă, cu glas tare, putând să-și aprecieze rezultatele după înregistrări efectuate de educatoare.

Copiii grădiniței se joacă bucurându-se „De-a teatrul”, „De-a filmul”, merg deseori la spectacole și de aceea caută să redea trăirile de acolo în jocurile lor, materializându-și intențiile în jocurile de creație, jocurile de rol. Ei îmbogațesc aceste jocuri prin prisma celor văzute la teatrul de păpuși.

Pentru noi, educatoarele, jocul acesta este un mijloc de completare a reprezentărilor, de fixare a noțiunilor, de adâncire a cunoștințelor, de formare a deprinderilor. Datorită păpușilor folosite, dialogul devine mai liber și capătă o expresie mai puternică. Prin teatru

copii își însușesc vorbirea corectă, expresivă și completează textul cu experiențele lor proprii.

În final doresc să punctez obiectivele cadru și de referință fixate când, la grupa de copii cu care lucrez, am abordat un opțional de teatru

Obiective cadru:

- formarea deprinderii de muncă în echipă
- formarea unor deprinderi specifice artei teatrale-ca spectator sau actor
- cultivarea vorbirii nuanțate, expresive și îmbogățirea vocabularului
- cultivarea plăcerii de a participa la un spectacol de teatru
- cultivarea și dezvoltarea dragostei și respectului pentru artă

Obiective de referință:

- să recepteze textul cu atenție pentru a înțelege mesajul
- să memoreze textul și să-l redea fidel
- să caracterizeze personajele pentru a le înțelege comportamentul
- să redea conținutul în ordine cronologică
- să manifeste interes pentru mesajul ascultat
- să-și adapteze vorbirea la diferite situații de comunicare dialogată
- să exprime trăirile personajelor prin dialog, mișcare scenică, mânuirea păpușilor
- să învețe să aștepte momentul în care trebuie să intervină

Bibliografie:

- Revista învățământul Preșcolar -1-2 / 2006
Teatrul de păpuși ,Horia Stanca,Ed.Did. și Ped. București, 1980
I.Borde-Klein, Teatrul de Păpuși, E.D.P.,Buc. 1980